

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: ~

Cím: *Miért változtatják meg a lakbérrendeletet?*

Forrás: *A Nap.*

Bp.

(Hely)

1917. I. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helyszám

Miért változtatják meg a lakbérrendeletet?

Az igazságügyminisztériumi ankét titkaiból — Kik támogatták a stájerolást? — Kedvezményeket kapnak a háziurak — 18 milliót fizet az állam a pesti háziuraknak a hadbavonultak helyett — Ujabb ankét az igazságügyminisztériumban

A kormánynak még nincs végleges álláspontja a lakbérrendelet megváltoztatása ügyében most csupán meghallgatta az érdekeltek és szakkörök véleményét, döntés csak napok múlva várható — egy miniszteri tanácsos mondta ezt tegnap délután *A Nap* munkatársának az igazságügyminisztériumban tartott lakbérankét után. Döntés tehát még nincs, megbízható forrásból származó értesülésünk szerint azonban

a kormány meg akarja változtatni a lakbérrendeletet, ötszázalékos lakbéremelést engedélyez és felmondási jogot ad, ha a háztulajdonos építkezésre vállal kötelezettséget.

A kormány ezzel az elhatározásával részben honorálni akarja a háztulajdonosok kívánságait, de meg akarja védeni a kisembereket is, amikor az öt-százalékos stájerolást csak ezekért-

száz koronás lakbéren felül fogja engedélyezni, az egy szoba-konyhás lakások bérét tehát a jövőben sem lehet fölemelni.

Ezek a rendelkezések, amelyekre a kormány legközelebb még február elseje előtt kiadandó rendeletében készült, bár meglehet, hogy győz a jobb belátás és a novembéri rendelet változatlanul marad a régiben. Ez az utóbbi volna a helyes és energikus eljárás, ez volna a következetesség követelménye is és megnyugtató a közvéleményt, hogy a kormány legalább a lakáskérdésben meg akarja és meg tudja védelmezni a százazrek érdekeit a tőke mohó vágyaival szemben. Többször rámutattunk már arra, hogy kivételesen vannak méltányos és jogos háziuri kívánságok, ezeket azonban az egyeztetőbizottságok saját hatáskörükben könnyen teljesíthetik és alig néhány száz eset miatt igazán semmi szükség nincs arra, hogy több százezer lakó nyugalmat megholygassák és a zaklatás és stájerolás fegyverét visszadják a háziurak kezébe.

Nem érdektelen megtudni és feljegyezni, hogy milyen szakvélemények azok, melyek a kormányt mégis rábírhatják, hogy a novembéri rendeletet bizonyos mértékig megváltoztassa. Az igazságügyminisztériumban tartott ankéten ugyanis a főváros képviselőitében megjelentek közül dr. Szabó Imre tiszti főügyész és Vita Emil tanácsnok, — nem lehet megállapítani, hogy kinek a megbízásából vagy felhatalmazása alapján, — a lakók érdekeivel szemben a háziuri álláspontot védelmezték, illetőleg támogatták. Annál meglepőbb ez az új állásfoglalás, mert a novembéri lakbérrendelet megszületésében jelentékeny része volt a fővárosnak és a novembéri ankéten dr. Szabó Imre tiszti főügyész is azt a szigorú álláspontot képviselte, melynek alapján a stájerolási és felmondási tilalmat kiadták. Tegnap már a tiszti főügyész és a székesfőváros tanácsnoka, bár volt szabuk a lakók védelmében is, azt az álláspontot fejtették ki, hogy

a háziurak kérelme méltányos és jogos, mert kiadásuk és terheik az utóbbi időben annyira megnövekedtek, hogy a házak a polgári hozadékot sem biztosítják.

Ez a két vélemény valóban megingatja a kormányt amaz elhatározásá-

ban, hogy szilárdan kitart a novembéri rendelet mellett, mert hiszen, ha a fővárosi polgárság bizalmából megválasztott tiszti főügyész és tanácsnok is méltányosságot és jogosultságot látnak a háziurak követelésében, akkor a kormány nem lehet pápább a pápánál és bizonyos mértékig honorálhatja a háziurak álláspontját. Fel kell azonban világosítani a kormányt, hogy a tiszti főügyész és a tanácsnok a hivatalos fővárost és a maguk tuságosan egyéni álláspontját fejtették ki. A főváros polgársága a novembéri rendelet változtatlan fenntartását kívánja, mert a háboru alatt élvezni akarja azt a nyugalmat, melyet egy energikus kormányintézkedés legalább az otthonára nézve biztosított.

A tegnapi ankéttal kapcsolatban egyes lapokban ma az a hír jelent meg, hogy a Magánmérnökök Országos Szövetségének képviselőiben Goda Géza igazgató támogatta a háztulajdonosok memorandumát. A híradás ebben a formájában nem felel meg a valóságnak. Goda Géza azt az álláspontot fejtette ki, melyet *A Nap* már tegnap is ismertetett, hogy egy bizonyos lakbérminimumon alul semmiféle stájerolást ne engedélyezzenek, bizonyos közép-lakberek keretében megengedhető néhány százalékos stájerolás, de azokkal szemben azután, akik a háborús konjunktúrát alaposan kihasználták, tizenöt, sőt husz százalékkal is érvényesíthesse-

Közp. nyo

a háziur a stájerolási jogot. Ezekben az esetekben természetesen az egyeztető bizottságé legyen a döntés joga. Ez az utóbbi álláspont feltétlenül helyes és méltányos, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy

vannak lakók, akik tíz év előtt kötöttek most lejáró kedvező szerződéseket és akik a háborus konjunktúrát más téren alaposan kihasználták.

Ezek nem is szorulnak állami védelemre és nem is érdemesek rá, velük szemben tehát a stájerolás teljes mértékben jogosult, hiszen a közérdek az, hogy a szegény lakónak ne lehessen sem stájerolni, sem felmondani, szegény lakók alatt érve természetesen azokat a közhivatalnokokat is, akik két-három ezer koronás lakásokban laknak. Ez az esetről-esetre ekfontendő stájerolási jog már elég kedvezmény és elég kárpótlás lesz a háziuraknak, akiknek legfőbb érve az, hogy mindenki kihasználhatja a háborus konjunktúrát, csak ők nem. Ezzel a furcsa érveléssel szemben áll az a tétel, hogy *mindenki veszít a háborun, üzletek, trodák, más egzisztenciák mentek tönkre, csak éppen a háziur ne hozzon semmi áldozatot? Még a tőkés is veszít, hiszen a fix kamatozású papírok értéke jelentékeny mértékben csökkent, viszont a háziurnak csak a jövedelme maradt*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

változatlan, a telekérték és a ráépített házérték *jelentékeny mértékben emelkedett* és a háboru után, amikor nem lehet már a kivételes törvényekre támaszkodni, olyan óriási értékemelkedése lesz a háznak a forgalomban is, aminőt a legmerészebb fantáziájú háziur sem remélhetett. Ez a valódi helyzet és ebben a helyzetben a háziurak megkapják még azt a kedvezményt is, hogy bizonyos méltányos esetekben jelentékenyen stájerolhatnak, igazán nem lehet több kívánni valójuk és a kormány következetes lehetne önmagához és megtagyhatná változatlanul a novemberi rendeletet.

Megtagyhatná pedig annál is inkább, mert hiszen teljesíteni készül a háziuraknak egy kétségtelenül jogos és méltányos kívánságát:

a kormány át akarja vállalni a hadbavonultak lakbérhátralékának hetven százalékát.

Kétségtelen, hogy egyike volt a háboru legigazságtalanabb intézkedéseinek, hogy a hadbavonultak lakbérért a háziurak nem kapták meg, hogy ezt a közterhet a kormány az ő vállalkra hárította át. Két és fél évi háboru után ma az a helyzet, hogy az országban körülbelül *ötvenmillió lakbérhátralék van*, ebből Budapestre *huszonhat millió korona* esik. A háborus költségek millióidáival szemben olyan jelentéktelen összeg ez, hogy a kormányának

már rég önként kellett volna vállalnia, nemcsak azért, mert ez méltányos a háziurakkal szemben, hanem főleg és elsősorban azért, mert a harcterekre küldött polgárokat nem sujthatja azaz, hogy miattól ők küzdenek és véreznek, ezalatt itthon a lakbérhátralékok szaporodnak a fejük fölött és esetleg olyan összegre nőnek, hogy a békeidején évekig dolgozhatnak, amíg a hátralékot le tudják törleszteni.

A kormány belátta ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát és elfogadta azt az álláspontot, hogy a hátralékot hetven százalék erejéig kifizeti. A pesti háziurak így a legközelebbi időben *tizennyolc milliót kaphnak az államtól*. Ebben a kérdésben különben valószínűleg a jövő héten *ujabb ankét* lesz az igazságügyminiszteriumban és csak azután történik meg a kormányintézkedés, mely végre megszünteti a háboru egyik legnagyobb igazságtalanságát.